

Posudek diplomové práce Petry Gondové Cvičení z českého jazyka s využitím informačních a komunikačních technologií

Diplomová práce Petry Gondové je cenná komplexností přístupu ke zkoumané problematice. Velmi oceňuji, že se autorka nebála širokého záběru a přitom neztratila ze zřetele, že jednotlicí linií jsou cvičení z českého jazyka.

Východiskem diplomové práce je vymezení různých typů jazykových cvičení. Autorka porovnává přístupy různých autorů k jejich klasifikaci. V této části autorka prokázala výbornou znalost odborné literatury. V teoretické části se diplomantka dále zabývá i využitím ICT ve vyučování českému jazyku, charakterizuje nejčastěji užívané výukové programy pro český jazyk dostupné na trhu, uvádí jejich klady i zápory.

Velmi oceňuji, že autorka do své diplomové práce zařadila i kapitolu týkající se využití tabletů ve výuce, přestože k tomuto tématu dosud neexistuje dostatečné množství vydané odborné literatury. Autorka uvádí příklady cvičení aplikací jak pro tablety iPhone a iPad (Písmenka, Vyjmenovaná slova, Nauč se pravopis, Procvič pravopis, Větné rozbory – rozbor vět jednoduchých), tak pro tablety s operačním systémem Android (Český jazyk – pravopis, Český jazyk pro 3. ročník, Abeceda pro děti). V této kapitole chybí hodnoticí přístup, tj. uvedení kladů a záporů, jak tomu bylo v kapitole týkající se výukových počítačových programů. Že je takový přístup potřebný, dokazují i obrázky z jednotlivých aplikací. Z obrázku na s. 41 vyplývá, že v některých aplikacích získávají žáci nedokonalou zpětnou vazbu o významu slov (l_žiny – na stěhování nábytku), jsou v nich i chyby odborné a didaktické (s. 42 – být – vyjmenované slovo po b, znamená existovat, žít. „Chci být stále mladý.“ Příbuzná slova: byl, byla, bylo, byli, bychom, bych, bys, by...., s. 48: program se zeptá: „Jaké písmeno slyšíš na začátku slova?“). To by však mohlo být tématem samostatné diplomové práce.

Velké množství odkazů pro jazyková cvičení přináší kapitola Internet. Autorka uvádí cesty ověření důvěryhodnosti internetových zdrojů.

Řadu námětů pro jazyková cvičení přináší kapitola Interaktivní tabule. Autorka velmi důkladně popisuje jednotlivé nástroje a možnosti jejich využití v hodinách českého jazyka. V této části přináší autorka vlastní příklady jednotlivých typů cvičení. Tato část diplomové práce je velmi inspirativní pro učitele 1. stupně ZŠ komplexností zpracování možností, které interaktivní tabule poskytuje, včetně předdefinovaných šablon pro vytváření cvičení – Lesson Activity Toolkit 2.0.

Také kapitolu Aplikace Hot Potatoes považuji za inspirativní. Jako příklad výběrového cvičení JQuiz (s. 68) uvádí autorka cvičení zadané problémově (Vyber z uvedených slov to, které mezi ostatní nepatří.). U takovýchto cvičení je možné najít i více řešení, která neodporují zadání. V případě nabídky řady slov *letět, pracovat, chůze, plavat, chodit* nepatří do řady slov *chůze* z hlediska slovnědruhové příslušnosti, ale také slovo *pracovat* z hlediska počtu slabik. Pro výběrová cvičení s jednou správnou odpovědí se tedy cvičení problémová nehodí.

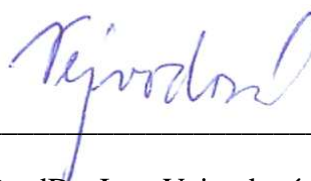
Za velmi přínosnou považuji také praktickou část diplomové práce. Oceňuji ukázkové přípravy na vyučovací hodiny českého jazyka s využitím interaktivní tabule. Přehledné je porovnání možností, které poskytují jednotlivé typy ICT k vytvoření různých typů jazykových cvičení. Autorka dokládá vše názornými příklady v příloze. Drobnou připomínku mám k formální stránce, a to k typu písma. V materiálech v příloze se střídají cvičení napsaná vhodně bezpatkovým písmem se cvičeními napsanými písmem patkovým. Pro práci na interaktivní tabuli se lépe hodí písmo bezpatkové, patky ve spodní části slov mají tendenci se slévat, a v důsledku toho je pak písmo pro žáky obtížněji čitelné. Ze stejného důvodu se také doporučuje na interaktivní tabuli nepodtrhávat a pro zdůraznění používat jiné grafické prostředky. Cvičení na s. 128 (obr. 16) patří podle způsobu práce s ním spíše mezi cvičení substituční než mezi cvičení obměňovací (*Změň předpony ve slovech tak, aby se změnil jejich význam.*).

Autorka provedla kvalitativní výzkum založený na pozorování chování žáků ve 20 vyučovacích hodinách a následných skupinových rozhovorech s žáky, provedla také rozhovory s devíti vyučujícími. Šetření je spíše sondou do situace jedné školy, jeho výsledky nelze chápat jako statisticky významné.

Přes uvedené dílčí připomínky považuji diplomovou práci Petry Gondové za velmi zdařilou.

Navrhuji klasifikaci výborně.

Plzeň 19. srpna 2014



PaedDr. Jana Vejvodová, CSc.,

vedoucí diplomové práce